

Bilag 2

Dansk Sprognævns forslag til retningslinjer for en dansk sprogpolitik

(Her optrykt efter Nyt fra Sprognævnet 2003/2)

Nærværende forslag udpeger elementer der ifølge Sprognævnet bør indgå i en dansk sprogpolitik. Efter at et oplæg var blevet behandlet ved arbejdsudvalgets møde den 27. februar, blev det dagen efter behandlet ved årsmødet for repræsentantskabet. Repræsentantskabet besluttede at oplægget skulle revideres på basis af de fremkomne bemærkninger og derefter sendes til kulturministeren samt til Folketingets Kulturudvalg. Et væsentligt formål hermed var at yde et fagligt bidrag til Folketingets forespørgselsdebat om sprogpolitik den 20. marts 2003.

Baggrund

I de senere år er sprogpolitik kommet på dagsordenen i Danmark. Det fremgår bl.a. af den tidligere regerings arbejde med en politik for det danske sprog, af Det Radikale Venstres 10-punkts-plan fra 2002 og af en forespørgsel der i januar 2003 blev anmeldt til kulturministeren af fire radikale folketingsmedlemmer: »Hvilke konkrete initiativer vil regeringen tage for at styrke og udvikle det danske sprog, så det også i fremtiden kan bevare sin kulturbærende funktion?« Interessen for sprogpolitik skyldes utvivlsomt at den sproglige situation har forandret sig i Danmark. De vigtigste faktorer er

- Det engelske sprogs udbredelse (som led i internationaliseringen og globaliseringen)
- Mangesprogligheden (Danmark er ikke længere et homogent sprogsamfund)
- Alment forøgede krav til sprogbeherskelse (i forbindelse med overgang til informations-samfundet)

Der foreligger altså en ny situation, og nye tider stiller nye udfordringer. Om det danske sprogs status skal det indledningsvis tilføjes at den svære retskrivning svækker dansk i forhold til mange andre sprog, men at dansk samtidig er blevet styrket via medlemskabet af EU.

Overordnet sigte

Det overordnede sigte med en sprogpolitik er ifølge Dansk Sprognævn at *sikre dansk som et komplet og samfundsberørende sprog og sikre alles ret til sprog: dansk, modersmål, fremmedsprog*. Forudsætningen for at det første af disse mål kan nås, er at der på de områder hvor dansk nu viger for engelsk, dvs. hvor der foregår såkaldt domænetab, indføres *parallelsproglighed* (der også kan benævnes *samsproglighed* eller *jævnspøglighed*). Inden for områder som viden-skab, højere uddannelse og erhvervsliv er målet altså at sikre at der bruges dansk, ikke i stedet for, men ved siden af vor tids internationale hjælpesprog (internationalt engelsk).

Da det er givet at vi i dette århundrede får mere engelsk i Danmark, kan konsekvensen af ikke at indføre parallelsproglighed blive at dansk efterhånden forsvinder fra en række funktionsområder. Siden oplysningstiden har dansk været et af verdens relativt få komplette sprog, et kultursprog der kan bruges til det hele, og som man kan skrive en encyklopædi på. Hvis man vil sikre sig at denne situation fastholdes, er der brug for en strategi der samtidig tilgodeser dansk og engelsk. En enten-eller-strategi er ikke brugbar fordi den vil svække os enten udadtil eller indadtil: Hvis vi satser på dansk, hæfter vi os af internationaliseringen, og hvis vi satser på engelsk, ophører dansk med at være et komplet sprog.

Mere præcist kan den strategi der anbefales, betegnes som en et-to-strategi: Dansk er hovedsproget, men af hensyn til Danmarks deltagelse i det internationale liv må engelsk på en række funktionsområder være parallelsprog. På disse områder må det sikres at dansk ikke glider ud, men lader sig anvende ved siden af engelsk.